

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 21CoP/87/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8312208478
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 01. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Antónia Kandravá
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2020:8312208478.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Antónie Kandravej a členov senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a JUDr. Ingrid Kalinákovej v právnej veci manžela R.. Y. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom XX. novembra 6, X., zastúpeného J.. Martinou Řeřichovou PhD., advokátkou, Mierová 2529/87, Humenné proti manželke R.. T. Y., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom E. hrdinov XX, X., t.č. P. XXX/X, K. R., zastúpenej JUDr. Róbertom Slamkom, advokátom, Radlinského 1735/29, Dolný Kubín, za účasti maloletých detí O. Y., nar. XX.XX.XXXX a R. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpených v konaní kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš, v konaní o rozvod manželstva a úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas po rozvode, o odvolaní manželky proti rozsudku Okresného súdu Humenné č.k. 10P/262/2012-747 zo dňa 08.01.2019 takto

rozhodol:

- I. P o t v r d z u j e rozsudok s výnimkou výroku o výživnom a trovách konania.
- II. Z r u š u j e rozsudok vo výroku o výživnom a trovách konania a v rozsahu zrušenia sa vec v r a c i a súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Predmetom konania je rozvod manželstva účastníkov konania a úprava výkonu rodičovských práv a povinností na čas po rozvode k maloletým deťom.
- II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Súd prvej inštancie napadnutým rozhodnutím rozhodol tak, že:

„Súd manželstvo R.. Y. Y. a R.. T. Y. uzavreté dňa XX.XX.XXXX v X., ktoré je zapísané v knihe manželstiev Matričného úradu X. vo zväzku XX, ročník XXXX, na strane XXX, pod poradovým číslom XXX r o z v á d z a. Na čas po rozvode súd maloleté deti O. Y., nar. XX.X.XXXX a maloletého R. Y., nar. XX.X.XXXX zveruje do osobnej starostlivosti matky, ktorá ich bude zastupovať a spravovať ich majetok. Otec je p o v i n ý prispievať na výživu maloletej O. Y. sumou 280 eur mesačne, z toho 50 eur mesačne na tvorbu úspor a na výživu maloletého R. Y. sumou 230 eur mesačne, z toho 50 eur mesačne na tvorbu úspor vždy do 15. dňa toho ktorého mesiaca vopred od právoplatnosti tohto rozsudku a to výživné k rukám matky a sumu na tvorbu úspor maloletých detí na účet zriadený matkou pre maloletú O. Y. vedený v ČSOB a.s. na meno O. Y., IBAN: T XXXX XXXX XXXX XXXX XXXX, pre maloletého R. Y. na účet vedený v ČSOB a.s. na meno R. Y., IBAN: SK77 XXXX XXXX XXXX XXXX XXXX. V prevyšujúcej časti súd návrh matky na určenie výživného zamietá. Styk otca s maloletými deťmi súd neupravuje. Náhradu trov konania súd účastníkom nepriznáva. Otec je p o v i n ý uhradiť na účet Okresného súdu Humenné náklady na

znalecké dokazovanie vo výške 265,16 eur do 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Náklady na znalecké dokazovanie vo výške 265,16 eur súd Slovenskej republiky nepriznáva.

3. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že súd má za to, že vzťahy medzi manželmi sú vážne narušené a trvalo rozvrátené a od manželov nemožno očakávať obnovenie manželského spolužitia. Manželia nežijú spolu minimálne od podania návrhu na rozvod manželstva od roku 2012, t.j. viac ako 6 rokov, pričom počas trvania konania o rozvode manželstva nedošlo k obnoveniu manželského spolužitia, ani k snahám o obnovenie tohto spolužitia. Podaniu návrhu na súd predchádzalo obvinenie manžela, že z jeho strany došlo k sexuálnemu zneužitiu maloletého syna manželky, ktorého má s iným mužom. Tieto obvinenia neboli potvrdené a bol v trestnom konaní oslobodený. Tým došlo k takému narušeniu vzťahov medzi manželmi, že obnovenie manželského spolužitia neprichádza do úvahy. Rodičia maloletých detí sa dohodli na zverení maloletých detí do osobnej starostlivosti matky, ktorá ich bude zastupovať a spravovať ich majetok. Matka maloletých detí, okrem výšky opatrovateľského príspevku a výšky rodinných prídavkov nepredložila súdu žiadne doklady potvrdzujúce náklady na bývanie, náklady na zdravotnú starostlivosť u maloletých detí. Súd vychádzal z jej písomného vyjadrenie, kde uviedla zdravotné problémy detí a náklady na ich starostlivosť, ktoré však nepodložila žiadnymi dokladmi. Matka maloletých detí má vyživovaciu povinnosť aj k maloletému T. T., v roku 2014 syn T. T. ochorel a jeho zdravotný stav bol posúdený ako ťažké zdravotné postihnutie s mierou funkčnej poruchy nad 80 %. Matka s maloletými deťmi býva v podnájme, kde platí sumu 350,- Eur mesačne. Súd vychádzal z dokladov za rok 2017 s tým, že v poslednom písomnom vyjadrení a prehľade výdavkov, otec maloletých detí uviedol svoje aktuálne výdavky. Z predloženého daňového priznania za rok 2017 vyplýva, že príjem jeho v tomto roku bol vo výške 66.942,69 Eur a jeho výdavky vo výške 62.923,10 Eur. Rozdiel predstavuje sumu 4.019,59 Eur t.j. 334,96 Eur mesačne. Z predloženej daňovej evidencie vyplýva, že otec maloletých detí mesačne okrem iných výdavkov uhrádza aj leasingovú splátku vo výške 577,70 Eur, od apríla 2017 323,66 Eur za motorové vozidlo AUDI Q5. Taktiež otec maloletých detí uviedol, že už nemá vyživovaciu povinnosť voči dcére K. od marca 2018 a že si zakúpil ďalšie motorové vozidlo za sumu 23.000,- Eur. Z predloženej daňovej evidencie nevyplývajú žiadne platby, ktoré by súd mohol spochybníť. Orgánom, ktorý je oprávnený preveriť podané daňové priznanie je príslušný daňový úrad, ktorý by výšku niektorých výdavkov mohol spochybníť. Takéto skutočnosti však neboli preukázané. Aj keď sú tu pochybnosti o tom, že príjem navrhovateľa je iný než deklaruje, vzhľadom na výšku leasingových splátok za jedno auto a kúpu ďalšieho motorového vozidla, takéto skutočnosti v konaní neboli preukázané a súd preto vychádzal z predložených dokladov. Pri určovaní výživného súd však zobral do úvahy aj skutočnosť, že skutočný čistý príjem za rok 2017 nemohol byť 334,96 Eur mesačne, pretože táto suma by nepostačovala na úhradu nákladov na bývanie a na úhradu leasingových splátok. Navrhovateľ vo svojej výpovedi uvádzal, že finančne mu vypomáhajú brat aj rodičia. Súd pri určovaní výšky výživného prihliadol na zdravotné problémy maloletých detí, ktoré predstavujú najväčší finančný výdavok matky, napriek skutočnosti, že o týchto výdavkoch matka nedoložila žiadne relevantné doklady. Taktiež súd prihliadol na skutočnosť, že maloleté deti navštevujú základnú školu, maloletá O. druhý stupeň a maloletý R. prvý stupeň základnej školy, kde súd zohľadnil náklady na obedy, za školskú družinu, náklady na rôzne poplatky v škole a školské potreby. Nie je možné brať do úvahy výdavky, ktoré ešte nenastali, napríklad predpokladané prvé sväté prijímanie, lyžiarsky výcvik, pretože tu ide len o hypotetické výdavky. Taktiež je potrebné uviesť, že matka predložila súdu doklady o poberaní opatrovateľského príspevku na maloletého T. T.. Súd vzhľadom na predložené doklady považuje za primerané výživné pre maloletú O. vo výške 250,- Eur mesačne a pre maloletého R. vo výške 180,- Eur mesačne. Súd za primeranú výšku považuje sumu 50,- Eur na tvorbu úspor. Matka požadovala sumu po 200,- Eur na jedno dieťa. Jednak výška príjmov otca nezodpovedá požadovanej výške sumy na tvorbu úspor a jednak súd za primeranú sumu považuje sumu 50,- Eur mesačne v prevyšujúcej časti návrh matky zamietol.

4. Rozhodnutie právne zdôvodnil ust. § 23, § 24 ods.1, § 25 ods.1,2 Zákona o rodine, § 52, § 58 C.s.p.

5. Náhradu trov konania súd účastníkom konania nepriznal v zmysle ustanovení § 52 Civilného mimosporového poriadku. Uznesením Okresného súdu Humenné č. 10P/262/2012 zo dňa 24.04.2014 bola znalkyni R.. K. K. priznaná odmena vo výške 530,32 Eur, ktorá jej bola vyplatená zo štátnych prostriedkov. Keďže vypracovanie znaleckého posudku bolo na prospech oboch rodičov, súd náklady na znalecké dokazovanie rozdelil na polovicu a zaviazal navrhovateľa na úhradu nákladov na znalecké dokazovanie vo výške 265,16 Eur. U matky súd zohľadnil, že jej jediným príjmom je opatrovateľský príspevok a rodinné prídavky, zohľadnil skutočnosť, že sa sama stará o tri maloleté deti a sú teda u

nej predpoklady pre oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. Preto súd SR náhradu nákladov na znalecké dokazovanie vo výške 265,16 Eur nepriznal.

III. Obsah odvolania manželky

6. Manželka podáva odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie v celom rozsahu. Podľa názoru manželky súd nezohľadňuje dôvody rozvratu manželstva a z nich vyplývajúcu extrémne ťažkú životnú situáciu, ktorej doteraz, takmer 8 rokov, musí čeliť s 3 mal. deťmi. Z dôvodu krajnej núdze nemôže súhlasiť s rozvodom v aktuálnom čase. Poukazuje na skutočnosti, ktoré sa uvádzajú aj v rozsudku Okresného súdu Humenné o zverení mal. detí do osobnej starostlivosti a určenie výživného v konaní 19P/240/2011, kde v odôvodnení súd na str. 5 uvádza, že: „matka bola nútená po konfliktoch v rodine a aj na základe odporúčania kolízneho opatrovníka opustiť s mal. deťmi spoločnú domácnosť, pretože inak by podľa vyjadrenia kolízneho opatrovníka bol najstarší syn matky mal. T. umiestnený v ústavnej starostlivosti z dôvodu vedeného trestného konania voči manželovi matky pre sexuálne zneužívanie dieťaťa, takže musela znášať náklady na zabezpečenie nového bývania pre seba a pre mal. deti“. V aktuálnom konaní o rozvod manželstva boli tiež vynechané závažné závery zo znaleckého posudku R.. K. K. č.10/2014 na str.18, otázka č.3: „V kontexte všetkých informácií (spis, vyšetrovanie, rozhovory) vychádzajúc aj zo záverov posudkov, ktoré sú súčasťou spisu (MUDr. Y., MUDr. A., PhDr. Z., závery ktorých sa zo psychodiagnostického hľadiska nedajú ignorovať) je odporcovca spôsobilosť k samostatnej výchove maloletých detí sporná.... Súd nezohľadnil ani dôvody, na ktoré poukazovala vo svojich písomných vyjadreniach, ktoré sú uvedené aj v Uznesení Krajského súdu v Žiline 10CoP/62/2017-227, (súčasťou spisu o rozvod manželstva), ktorým potvrdil Uznesenie Okresného súdu v Liptovskom Mikuláši v konaní 9P/44/2017, ktorým zamietol návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia vo veci úpravy styku s mal. deťmi, ktorý žiadala pripojiť k aktuálnemu konaniu o rozvod manželstva, pretože obsahuje podrobné dôkazové materiály o následnom systematickom post-separačnom násilí zo strany navrhovateľa, ktoré potvrdzujú príčiny rozvratu manželstva, ale aj vážne dôvody, pre ktoré mal. deti oprávnené a systematicky odmietajú otca, ako to vyplýva aj zo správ kolízneho opatrovníka v Liptovskom Mikuláši. V rozsudku súd z nepochopiteľných a neznámych dôvodov ponížil výživné k rukám matky o 20,- Eur na každé mal. dieťa, Na základe rovnakých dôkazov aj Krajský súd v Žiline vo svojom uznesení zo dňa 28. 08. 2018 v konaní 9P/21/2017 vedenom na Okresnom súde v Liptovskom Mikuláši vyslovil právny názor, že v konaní o zvýšenie výživného nastala taká zmena pomerov na strane mal. detí, pre ktoré je dôvodné výživné zvýšiť. Súd takisto neprihliadal na skutočnosť, že ako matka poskytuje mal. deťom nielen bežnú osobnú starostlivosť, ale ich zdravotný stav si navyše podľa posudkov vyžaduje osobitnú starostlivosť matky, pretože sa jedná o deti s dlhodobou nepriaznivým zdrav. stavom. Stav je trvalý. Osobne sa stará o ťažko zdravotne postihnutého mal. T. s mierou funkčnej poruchy 80 %, Vychádzajúc z predložených daňových priznaní otca z roku 2016, 2017, otec dosahuje nadštandardný príjem: 6.883,47 Eur na mesiac v roku 2016 a 5.578,56 Eur na mesiac v roku 2017, ktorý však prekryva nadštandardnými výdavkami. V zmysle ustanovenia §63 ods.2 Zákona o rodine súd je oprávnený preskúmať opodstatnenosť výdavkov povinného rodiča v súvislosti s jeho podnikateľskou činnosťou a posúdiť ich z hľadiska, či išlo o výdavky nevyhnutné na zabezpečenie a udržanie príjmu z podnikateľskej činnosti. Princíp potenciality má v tomto kontexte prednosť pred princípom fakticity. Má za to, že sa svojim konaním účelovo zbavuje svojho majetkového prospechu a tým oberá mal. deti aj o materiálnu istotu do budúcnosti a mal. deti takto nemajú ani nádej, žeby po ňom v prípade nepredvídateľných životných okolností niečo mohli v budúcnosti zdediť. Otec okrem určenej vyživovacej povinnosti svojim deťom nikdy neposlal nič navyše, na Vianoce darček alebo inou formou si nespomenul na ich výročia sviatkov; deti si naopak (podľa záznamu z pohovorov na odd. SPOD a SK, ktoré sú súčasťou príloh), dodnes pamätajú, že darčeky, ktoré im zakúpil ešte v období, keď bývali v spoločnej domácnosti im po ich odchode odmietol dať, aj napriek tomu, že vedel, ako veľmi po nich deti túžili. Navrhovateľ za posledné roky zakúpil a užíval tieto motorové vozidlá: Audi A4 -ŠPZ HE XXX AP, Audi A6 - ŠPZ HE XXX BG, Peugeot XXX HE XXX BK, VW Golf 653 BK, Audi Q5 HE XXX BO, zakúpené v apríli 2013 v sume 61.000,- Eur, ako to vyplýva zo zápisnice z pojednávania v konaní 10P/46/2013 o určenie manželského výživného, ktoré pri zohľadnení max. dĺžky odpisov 5 rokov, malo byť odpísané najneskôr v jari 2018. Na základe vyššie uvedeného navrhuje, aby odvolací súd v zrušil rozsudok a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

7. K odvolaniu podal písomne vyjadrenie manžel. S dôvodmi odvolania nesúhlasí a odvolanie považuje za nedôvodné. Manželka aj týmto spôsobom vyvíja snahu predĺžovať súdne konanie. Súd prvej inštancie správne uzavrel, že ide o rozvrat trvalý a nie je tu žiaden dôvod predpokladať, že by akýmkoľvek

predstaviteľným spôsobom mohlo dôjsť k náprave narušených vzťahov do takej miery, aby bolo možné obnovenie harmonického manželského spolužitia. Súd prvej inštancie rovnako správne rozhodol o úprave práv a povinnosti rodičov k maloletým deťom na čas po rozvode manželstva. Navrhuje, aby odvolací súd rozsudok ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 C.s.p. potvrdil.

8. Manželka podala písomne vyjadrenie manželka k podanému vyjadreniu manžela. S vyjadreniami otca nesúhlasí. Trvá v celom rozsahu na dôvodoch svojho odvolania voči rozsudku, ktorým sa rozhodlo vo veci samej.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

9. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 C.s.p.), oprávneným subjektom - účastníkom konania v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 C.s.p.) proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm.d/,g/ C.s.p.) po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 C.s.p.) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody, preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 329 ods. 1 C.s.p.), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že boli splnené podmienky pre potvrdenie rozsudku podľa ustanovenia § 387 ods. 1 C.s.p. s výnimkou výrokov o výživnom a trovách konania.

10. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov uplatnených odvolateľom do uplynutia lehoty pre podanie odvolania, to, či súd prvej inštancie svoje rozhodnutie riadne odôvodnil, vychádzajúc z toho, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (porovnaj Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

11. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu, s poukazom na obsah preskúmaného rozsudku i argumenty predstreté v odvolacom konaní, bolo posúdiť, či sú splnené zákonné podmienky na dané skutkové okolnosti pre rozvod manželstva účastníkov konania a následne pre úpravu výkonu rodičovských práv a povinnosti k maloletým deťom na čas po rozvode manželstva ich rodičov predovšetkým vo vzťahu k rozsahu výživného zo strany otca pre maloleté deti.

12. Súd prvej inštancie rozsahu zistil skutočný stav a zo zistených skutočností prijal správny právny záver vo vzťahu k zisteniam o podmienkach rozvodu manželstva.

13. Vo vzťahu k odvolacím námietkam manželky odvolací súd dodáva. Manželka nesúhlasí s návrhom na rozvod manželstva z dôvodu jej krajnej núdze a s poukazom na nezohľadňujúce dôvody rozvratu manželstva súdom prvej inštancie.

14. Súd prvej inštancie pri skúmaní zákonných podmienok rozvodu manželstva prijal záver, že tieto podmienky sú splnené. Účastníci konania nežijú spoločne od roku 2011, k obnoveniu spolužitia nedošlo. Konštatoval, že manželstvo je trvalo a vážne rozvrátené. Odvolací súd, v zhode so súdom prvej inštancie, považuje za splnené hmotnoprávne predpoklady pre rozvod manželstva podľa ust. § 23 zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“). Svoj záver odôvodňuje nasledovnými dôvodmi.

15. Manželstvo je špecifickým druhom spoločenského zväzku, je to vzťah dvoch partnerov, muža a ženy, ktorí v ňom zaujímajú významnú úlohu a náplňou je rodinná funkcia. Táto funkcia sa mení s vekom manželov a v priebehu doby trvania manželstva. Manželia sú spojení predstavami o spoločnom živote, o starnutí, o tom, že jeden druhého dobre pozná, pozná jeho slabé, silné stránky, dokáže predvídať jeho rozhodnutie. Partnerstvo manželov má nádej na úspech, pokiaľ sa im podarí prekryvať oblasti vzájomného príjemného prežívania a dokážu vytvoriť spoločnú pohodu. Manželstvo a existencia rodinnej domácnosti vytvára prostredie a zabezpečuje rámec pre výchovu detí. Na vzťah medzi manželmi možno hľadieť z rôznych uhlov. Predovšetkým, ako na citový emocionálny vzťah, ktorý predstavuje akési osobné

jadro vzťahov medzi manželmi, ako na spolužitie manželov, ktoré navonok prejavuje vnútornú emočnú väzbu a napokon je aj právnym zväzkom. V prípade, ak pochádzajú z manželstva deti, základom manželského vzťahu by malo byť udržiavanie rodiny, rodinného spoločenstva. Na vytváranie tohto modelu nestačí len jeden manžel, o vytváranie zdravého, vhodného, rodinného prostredia, v ktorom by mali vyrastať deti, sa musia usilovať obaja manželia.

16. Podľa § 18 zákona o rodine, manželia sú si v manželstve rovní v právach a povinnostiach. Sú povinní žiť spolu, byť si verní, vzájomne rešpektovať svoju dôstojnosť, pomáhať si, starať sa spoločne o deti a vytvárať zdravé rodinné prostredie.

17. Žiť spolu znamená pre manželov ich obojstrannú vôľu tvoriť ekonomické, biologické a výchovné spoločenstvo. Spoločné žitie predpokladá, že bude na báze dobrovoľnosti vytvorené také spoločenstvo osôb a majetku, ktoré bude schopné naplniť poslanie a účel manželstva. Toto spoločenstvo má plniť úlohy citové, ekonomické, sexuálne a výchovné, pričom je na rozhodnutí manželov samotných, či s týmto cieľom vytvoria aj spoločnú domácnosť, alebo nie. Je prirodzené, že vymenované funkcie rodiny je omnoho jednoduchšie plniť v spoločnej domácnosti. Zrušenie alebo opustenie spoločnej domácnosti, ktoré trvá dlhší čas, môže potvrdiť existenciu kvalifikovaného rozvratu manželstva, ktorý je predpokladom rozvodu. Spoločné žitie manželov je otázka ich osobného, vrátane intímneho, ale i majetkového spoločenstva, vtedy keď spoločne zdieľajú radosti i problémy, spoločne trávajú voľný čas, osobnú starostlivosť o druhého manžela, spoločné nakladanie s finančnými prostriedkami a podobne.

18. Manželvia sú povinní vzájomne si pomáhať. Zakotvenie povinnosti manželov vzájomne si pomáhať nemožno zužovať len na majetkové vzťahy, resp. na vyživovaciu povinnosť. Môže mať aj osobný charakter a je prirodzeným následkom rodinnoprávneho pomeru. Vzájomnú pomoc medzi manželmi nemožno vynucovať súdnou mocou, s výnimkou finančnej pomoci v rámci aplikácie ustanovení o výživnom.

19. Podľa § 19 ods. 1 zákona o rodine, o uspokojovanie potrieb rodiny založenej manželstvom sú povinní starať sa obidvaja manželia podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Uspokojovaním potrieb rodiny je aj osobná starostlivosť o deti a o domácnosť.

20. Manželvia sú v manželstve povinní spravovať sa hlavnými zásadami, uvedenými vo vyššie citovaných ustanoveniach, jednotlivé práva a povinnosti manželov zahŕňajú v sebe aj vernosť, snahu pomôcť si navzájom, ako aj vytváranie zdravého rodinného prostredia. Obaja rodičia v prípade, ak tvoria rodinu aj deti, majú povinnosť spoločne sa starať o maloleté deti a spoločne sa podieľať na výchove detí.

21. Podľa § 23 ods. 1 zákona o rodine, súd môže manželstvo na návrh niektorého z manželov rozviesť, ak sú vzťahy medzi manželmi tak vážne narušené a trvalo rozvrátené, že manželstvo nemôže plniť svoj účel a od manželov nemožno očakávať obnovenie manželského spolužitia.

22. Podľa § 23 ods. 3 zákona o rodine, je súd povinný pri posudzovaní miery rozvratu vzťahov medzi manželmi povinný prihliadnuť na porušenie povinností ustanovených v § 18 a v § 19 zákona o rodine.

23. Zákon predpokladá povolenie rozvodu tam, kde nemožno očakávať obnovenie manželského spolužitia. Uvedené vyžaduje potrebu preukázania definitívneho ukončenia osobného spoločenstva manželov a spoločného hospodárenia, bez nádeje na zmierenie, odstránenie dôvodov rozvratu. Kvalifikovanosť rozvratu manželstva je vždy daná jeho hĺbkou a trvalosťou. V preskúmvanej veci manželka nesúhlasí s rozvodom manželstva, aj keď obaja manželia rozvrat manželstva nepopierajú. V priebehu konania o rozvod manželstva nik z nich neprejavil vôľu opätovne spolu žiť, obnoviť manželstvo a vytvoriť pre maloleté deti rodinné prostredie. Čas, ktorý uplynul od faktického odchodu manželky s maloletými deťmi zo spoločnej domácnosti, svedčí o neexistencii ekonomického, biologického a výchovného spoločenstva. Manželvia neplnia žiadnu zo svojich manželských povinností, nežijú spoločne od roku 2011, vzájomne sa nerešpektujú, nepomáhajú si navzájom, nedôverujú si, netvoria rodinu. Vzhľadom na veľmi dlhú dobu existencie rozvratu vzťahov medzi manželmi je možné prijať záver, že nemožno od manželov už očakávať obnovenie manželského spolužitia.

24. Odvolateľka poukazuje na to, že napriek existencii rozvratu manželstva, rozvod by pre ňu znamenal krízovú situáciu aj z hľadiska ekonomickej situácie. Manželstvo a rodina sú vnímané ako prejav

skutočne blízkých osobných vzťahov a v danej veci takýto stav dlhodobo neexistuje. Po vyhodnotení rozvratu manželstva ani odvolací súd nenašiel tak mimoriadne okolnosti, ktoré by umožnili prijať záver pre zachovanie manželstva. Dôvod, pre ktorý nesúhlasí manželka s rozvodom, vyhodnotil v kontexte vážneho rozvratu manželstva, dlhodobo trvajúceho. Iste, otázka finančného zabezpečenia, na ktoré poukazuje manželka ako ekonomicky slabší partner, je dôležitou skutočnosťou, majúcou vplyv na zachovanie manželstva i napriek existencii jeho rozvratu. Kvalifikovaný a intenzívny rozvrat vzťahov manželov však trvá od roku 2011 a táto skutočnosť, pri porovnaní s dôvodom manželky pre zachovanie manželstva, je dôležitá, prihliadnuť na ňu možno však za situácie kratšieho obdobia trvania rozvratu. Nemožnosť rozvodu manželstva nie je vnímaná absolútne. Manželka svoj nesúhlas s rozvodom manželstva odôvodňuje aj tým, že koná z dôvodov ochrany záujmov maloletých detí. Vo vzťahu k ochrane maloletých detí je potrebné uviesť, že maloleté deti dlhodobo nežijú v spoločnej domácnosti s otcom. Netvorí tak zdravé rodinné spoločenstvo, kedy by obidvaja rodičia žili v manželskom zväzku, riadne sa o výchovu svojich detí starali, každý z nich by zabezpečoval aj osobnú starostlivosť, finančnú starostlivosť o maloleté deti a bolo by to signálom pre maloleté deti, že ich rodičia sú spôsobilí a zodpovední rodičia. V každom prípade po rozvode manželstva nastupuje ochrana maloletých detí, ktorá spočíva v tom, že maloleté deti sú zverené do výlučnej osobnej starostlivosti matky a je riešená otázka výživného, ktoré má otec platiť na maloleté deti na základe svojich schopností, možností a korešpondujú s oprávnenými potrebami maloletých detí.

25. Rozhodnutie súdu prvej inštancie o vyhovení návrhu manžela v otázke rozvodu manželstva považuje odvolací súd za vecne správne.

26. Manželka v podanom odvolaní nesúhlasí s konštatovaním príčin rozvratu manželstva, ktorú vníma za nesprávnu a má za to, že nebolo zohľadnené, v akej extrémne ťažkej životnej situácii sa ocitla a táto situácia trvá už od 15.07.2011.

27. Podľa § 23 ods. 2 zákona o rodine, súd zisťuje príčiny, ktoré viedli k vážnemu rozvratu vzťahov medzi manželmi, a pri rozhodovaní o rozvode na ne prihliada. Súd pri rozhodovaní o rozvode vždy prihliadne na záujem maloletých detí.

28. Súd nie je povinný pri rozvode manželstva zisťovať vinu niektorého z manželov na rozvrate manželstva. Zameriava sa na zistenia, ako ktorý z manželov dodržiaval alebo porušoval svoje manželské povinnosti a ako sa tým pričínil o rozvrat manželstva.

29. Ako už bolo konštatované, manželstvo predstavuje nielen sociálne a emočné spojenie dvoch ľudí, ale tiež spoločenstvo ekonomické. V dôsledku uzavretia manželstva obom manželom vzniká celá škála práv a povinností, ktoré v prípade konania o rozvod manželstva sa stávajú predmetom hodnotenia. Medziľudské, a o to viac manželské vzťahy, sú charakteristické celou škálou variability, a preto nie je možné na nich hľadiť nejakou čiernobiou optikou. V súvislosti s hodnotením medziľudských vzťahov nemožno spravidla používať nejaký matematický vzorec pre vyriešenie súčtu a rozdielov dobrého konania, prehreškov, ale vždy na tieto vzťahy treba hľadiť s väčším nadhľadom, ktorý umožňuje uchopiť vec v tých širších súvislostiach. Je potrebné vychádzať z toho, že ide o oblasť mimoriadne citlivú a zásahy súdu do medziľudských, a teda manželských vzťahov musia byť citlivé, musia vychádzať, ak má súd teda konštatovať príčiny rozpadu manželstva, z dôkazov a zo zistení.

30. V danej veci manžel považuje za dôvody rozpadu manželstva stratu porozumenia medzi manželmi, konfliktné hádky, opakované odchody manželky zo spoločnej domácnosti a nepravdivé sexuálne obvinenie jeho osoby zo sexuálneho obťažovania synom manželky. Manželka považuje za príčiny rozvratu manželstva ľahkomyselný prístup manžela k rodine, nezáujem o výchovu detí, chorobný vzťah k financiám, vytváranie podmienok v manželstve pre uvedenie si jej finančnej závislosti a jeho závislosť na atypických porno stránkach.

31. Príčiny rozpadu sú objektívne a subjektívne. Vychádzajúc z tvrdení manželov, za prvotné príčiny rozvratu vzťahu možno považovať zásadné nezhody medzi manželmi vo vzťahu k samotnej existencii ich manželstva a rodiny. Tie potvrdzujú odchody zo spoločnej domácnosti zo strany manželky spolu s maloletými deťmi. Za posledným a definitívnym odchodom manželky zo spoločnej domácnosti vidieť stratu dôvery manželky v dôsledku začatého trestného stíhania vo vzťahu k manželovi. Podľa manžela išlo o nepravdivé sexuálne obvinenie. Po odchode zo spoločnej domácnosti manželia už neodstránili

existenciu rozporov, stratu dôvery, ktorá medzi nimi nastala. Je tak možné konštatovať, že vôľa manželov v roku 2011 v lete mala svoj zámer a zdá sa, že každý z nich manželstvo nechcel obnoviť, manžel ho chcel navyše ukončiť. Na strane druhej, z vykonaných dôkazov, ktoré boli súdu predložené manželkou, vyplýva, že matka odchádza zo spoločnej domácnosti v dôsledku obáv zo sexuálneho zneužívania svojho syna a z dôvodu konfliktných situácií, ktoré nastávali v domácnosti, kedy matka mala obavy zo správania otca vo vzťahu k ďalším maloletým deťom. Matka opakovane realizovala pohovory na oddelení Úradu práce sociálnych vecí a rodiny v Humennom (č.l. 117, 118, 119 súdneho spisu). Po odchode matky zo spoločnej domácnosti trvalo manželstvo z hľadiska právnej normy, bola však narušená ekonomická základňa rodiny, na manželku ako na matku maloletých detí, bola ponechaná výlučná starostlivosť o rodinu a maloleté deti, nebolo jej umožnené rozvíjať sa porovnateľne v rovnakom rozsahu na svojom finančnom zabezpečení ako na strane manžela. V priebehu celého rozvodového konania je vidieť, že otec a manžel dobrovoľne nijakým spôsobom nezabezpečoval potreby maloletých detí a manželky, dochádza k tomu až na základe rozhodnutia súdu. Z vykonaného dokazovania nemožno s definitívnou presnosťou ustáliť prístup manžela k rodine, k výchove detí, k otázkam ekonomického financovania, v čase pred podaním návrhu na rozvod manželstva.

32. Pokiaľ sa manželka odvoláva na znalecký posudok, ktorý bol vypracovaný v trestnom konaní, v prvom rade je potrebné vychádzať z rozsudku Okresného súdu Humenné č.k. 2T65/2010-476 zo dňa 16.5.2013 a uznesenia Krajského súdu v Prešove zo dňa 10.4.2014 čl. 435, ktorými bol manžel oslobodený spod obžaloby. Skutky sa mali odohrať v roku 2006 a 2007. Vo vzťahu k tvrdenej sexuálnej deviácii manžela je potrebné uviesť, že znalecký posudok R. E. A. a MUDr. Y., bol vypracovaný v roku 2009 pre účely trestného konania, v ktorom bol predložený aj posudok znalca Y. L., ktorý vylučuje tvrdenú deviáciu na strane manžela.

33. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené dôvody, odvolací súd, aj napriek nesúhlasu manželky s rozvodom manželstva, dospel k záveru, že manželstvo je trvalo a vážne rozvrátené a neplní žiadnu zo svojich spoločenských funkcií. Ide o kvalifikovaný rozvrat vzťahov medzi manželmi a manželka si neplní svoje povinnosti uvedené v § 18 a 19 zákona o rodine. Odvolací súd mal za to, že v tejto veci nemožno očakávať obnovenie manželského spolužitia, čo znamená, že bolo preukázané definitívne ukončenie spoločného žitia manželov bez nádeje na zmierenie.

34. Odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok vo výroku o rozvode manželstva postupom podľa § 387 ods. 1 C.s.p., vrátane výrokov o zverení maloletých detí a styku, ktoré boli odvolateľkou napadnuté len v dôsledku nesúhlasu s výrokom o rozvode manželstva.

35. Za dôvodné považuje odvolací súd odvolanie manželky vo vzťahu k výroku o výživnom.

36. Odvolací súd po preskúmaní obsahu spisu a vykonaných dôkazov súdom prvej inštancie, vzhľadom na tvrdenia a vyjadrenia účastníkov konania, uvádza, že súd nepostupoval dôsledne pri zisťovaní skutočného stavu veci tak, aby mohol prijať spoľahlivý záver o rozsahu výživného pre maloleté deti, ktoré je otec povinný platiť svojim maloletým deťom na čas po rozvode manželstva.

37. Súd pri rozhodovaní o výživnom na maloleté deti musí vždy vychádzať zo spoľahlivých a úplných výsledkov dokazovania a následne rozhodnúť o výške výživného.

38. Podľa § 35 CMP, je súd povinný zisťovať skutočný stav veci, ktorý je podkladom pre rozhodnutie. Znamená to, že súd je povinný zistiť v konaní skutočný stav veci, ktorý je mierou čo najbližšieho priblíženia sa hmotnoprávneho rozsahu práv a povinností a právom chránených záujmov. Vzhľadom na to, že predmetom konania je otázka posúdenia rozsahu výživného pre maloleté deti, je povinnosťou súdu dôsledne, správne a spoľahlivo zistiť a okolnosti dôležité pre určenie oprávnených potrieb maloletých a možnosti a schopnosti povinného rodiča.

39. V zmysle § 27 CMP, súd je povinný vykonať aj iné dôkazy ako navrhli účastníci.

40. Súd vo vzťahu k zisťovaniu schopností a možností otca konštatuje tvrdenia, ktoré spôsobujú nepreskúmateľnosť jeho záverov. Pochybuje o skutočnom čistom príjme otca z inej než závislej činnosti za rok 2017 vo výške 334,96 Eur. Na strane druhej však absentuje v jeho rozhodnutí akýmkoľvek spôsobom zdôvodnenie stanoveného rozsahu výživného tak, aby zodpovedalo zákonným kritériám.

Absentuje zdôvodnenie celkových majetkových pomerov otca, jeho životnej úrovne, na ktorej právo sa majú maloleté deti podieľať.

41. Vo svojom rozhodnutí súd poukazuje na to, že „z predloženej daňovej evidencie nevyplývajú žiadne platby, ktoré by súd mal spochybnit“. Takýto záver pri zisťovaní schopnosti a možnosti otca z hľadiska jeho príjmov z inej ako závislej činnosti neobstojí, je nesprávny. Súd je totiž povinný posúdiť charakter výdavkov povinného rodiča-podnikateľa z hľadiska, či sú nevyhnutné na účely podnikania, avšak nie z hľadiska daňových predpisov, ktoré môžu za nevyhnutný pre udržanie príjmu z podnikateľskej činnosti akceptovať širší rozsah výdavkov na rozdiel od zákona o rodine, ktorý nemôže prioritizovať neprímeraný rozvoj podnikateľských aktivít povinného rodiča na úkor vyživovacej povinnosti. V prípade posudzovania možností, schopností a majetkových pomerov povinného rodiča, ktorý je podnikateľom, je súd povinný zistiť príjmy z tejto činnosti, na základe predložených podkladov zo strany rodiča, ktoré smerujú k celkovému zhodnoteniu majetkových pomerov, a súd je oprávnený nazerať na tieto údaje, aj keď sú chránené podľa osobitného predpisu, pretože je oprávnený zisťovať ďalšie skutočnosti potrebné pre prijatie záveru o jeho schopnostiach, možnostiach a majetkových pomeroch. Povinnosťou každého, kto má príjem z inej ako závislej činnosti je povinnosť v zmysle zákona účtovať majetok, záväzky, náklady, výnosy, výdavky a príjmy v účtovných knihách a zobrazovať ich v účtovných závierkach, pričom je daná povinnosť viesť účtovníctvo preukázateľne, úplne, zrozumiteľne a spôsobom zaručujúcim trvalosť účtovných záznamov. Ak sa účtuje v jednoduchom účtovníctve odzrkadľujú sa tieto príjmy a výdavky v peňažnom denníku, ktorý obsahuje údaje o stave peňažných prostriedkov v hotovosti na účtoch v bankách, v príjmoch a výdavkoch v účtovnom období, v knihe pohľadávok, ktorá obsahuje najmä údaje o dlžníkoch, pohľadávkach, poskytnutých úveroch, v knihe záväzkov, ktorá obsahuje údaje o veriteľoch, o výške záväzku v peňažnom vyjadrení prijatých preddavkov a úveroch v pomocných knihách a ak je ich vedenie potrebné na preukázanie a vykazovanie k predmetu účtovníctva v účtovnej závierke. Samotné daňové priznanie neumožňuje celkom zistiť konkrétne príjmy a vynaložené výdavky pre posúdenie z hľadiska, či išlo o výdavky na dosiahnutia, zabezpečenie a udržanie príjmu podnikateľského subjektu. Súd je teda oprávnený preskúmať opodstatnenosť výdavkov povinného rodiča v súvislosti s jeho podnikateľskou činnosťou, pretože údaje v daňových dokladoch nie sú pre jeho rozhodnutie z tohto hľadiska záväzné. Ak súd dospeje k záveru, že určité výdavky nie sú nevyhnutné, respektíve nie sú vo vynaloženom rozsahu, tak je oprávnený pri určovaní výšky výživného vychádzať z potenciálneho príjmu, ako keby k realizácii uvedených výdavkov nedošlo. Súd nemusí každý výdavok povinného rodiča, hoci uznaný a akceptovateľný daňovým predpisom, považovať za taký nevyhnutný pre udržanie príjmu z podnikateľskej činnosti, aby to odôvodňovalo jeho prioritu pred existenčným charakterom plnenia vyživovacej povinnosti alebo prioritizovať neprímeraný rozvoj podnikateľských aktivít povinného na úkor vyživovacej povinnosti.

42. Dôkazným bremenom v súvislosti s preukazovaním svojich celkových majetkových pomerov, vrátane so sprístupnením chránených údajov je zaťažený povinný rodič, ktorý má dve dôležité povinnosti, teda povinnosť predložiť podklady potrebné na zhodnotenie svojich majetkových pomerov a povinnosť sprístupniť údaje inak chránené povinnosťou mlčanlivosti podľa osobitného predpisu. V prípade pochybnosti o nevyhnutnosti výdavkov povinného rodiča, podnikateľa môže súd nariadiť znalecký posudok z odboru ekonómie, v ktorom môže od znalca požadovať, aby posúdil, ktoré výdavky boli pre podnikanie skutočne nevyhnutné.

43. Neúplné zistenie skutočného stavu veci považuje odvolací súd za nesprávny procesný postup, ktorým znemožnil účastníkom konania, aby uskutočňovali im patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Tento nedostatok zároveň nemožno odstrániť v odvolacom konaní, dodržiavajúc zásadu dvojinstančnosti súdneho konania. V prejednávanom prípade sa de facto presúva dokazovanie na odvolací súd, proti záverom ktorého účastníci konania nie sú oprávnení podať riadny opravný prostriedok.

44. Pokiaľ všeobecný súd dospeje k rozhodnutiu bez toho, aby sa vo svojom rozhodnutí vysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami tvoriacimi základ pre toto rozhodnutie, treba rozhodnutie všeobecného súdu považovať za arbitrárne, teda za rozporné s čl. 46 ods. 1 Ústavy a s čl. 6 ods. 1 Dohovoru (z rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 14. septembra 2006, sp. zn. I. ÚS 265/05).

45. Riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy vyžaduje, aby sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vyrovnal so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami, ktoré sú pre jeho rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné (z rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 17. mája 2007, sp. zn. IV. ÚS 14/07).

46. Súd prvej inštancie, vzhľadom na vyššie uvádzané dôvody, nedostatočne zistil skutočný stav veci a v dôsledku toho vec nesprávne právne posúdil, čo je dôvodom pre zrušenie rozsudku (§ 389 ods.1 písm. b/, c/ C.s.p. a pre jeho vrátenie súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie (§ 391 ods.1 C.s.p.).

47. V záujme zachovania dvojinštančnosti súdneho konania odvolací súd nepovažoval za efektívne doplniť dokazovanie pred odvolacím súdom uskutočneným za účelom odstránenia nedostatkov vyčítaných súdu prvej inštancie. Vychádzajúc z uvedeného, odvolací súd vrátil vec súdu prvej inštancie, úlohou ktorého je náležite zistiť skutočný stav veci a na základe zistení vo veci opätovne rozhodnúť.

48. Po vrátení veci je úlohou súdu prvej inštancie postupovať v súlade s vyššie opísanými intenciami, náležite zistiť skutočný stav veci a rozhodnúť o rozsahu výživného zo strany otca pre maloleté deti na čas po rozvode manželstva ich rodičov.

49. Úlohou súdu prvej inštancie bude v prvom rade dôsledné zistenie všetkých príjmov otca z inej ako závislej činnosti s tým, že bude venovať náležitú pozornosť otázke štruktúre príjmov a výdavkov. To znamená, že okrem peňažného denníka si vyžiada účtovné závierky, výkaz záväzkov a pohľadávok, výkaz majetku a strát, posúdi konkrétne príjmy a vynaložené výdavky z hľadiska, či ide o výdavky na dosiahnutie zabezpečenie a udržanie príjmu podnikateľského subjektu, v dôsledku už aj vznesených námietok zo strany matky vo vzťahu k pochybnostiam o oprávnenosti výdavkov, vo vzťahu k zabezpečeniu a udržaniu príjmu z podnikateľského subjektu. Posúdi nevyhnutnosť výdavkov, vyjadří sa ktoré výdavky nepovažuje za nevyhnutné, ak takéto sú, potom pri určovaní výšky výživného bude vychádzať z potenciálneho príjmu. Zistí celkové majetkové pomery otca a jeho životnú úroveň, pretože platí, že právom dieťaťa je podieľať sa na životnej úrovni každého rodiča. Vyrovná sa s návrhmi matky na vykonanie dokazovania, ktoré majú podľa matky preukazovať životnú úroveň otca, otázku nevyhnutnosti výdavkov na udržanie podnikateľskej činnosti. Pri posudzovaní oprávnených potrieb maloletých detí vyrovná sa s otázkou odôvodnenosti oprávnených potrieb, s mierou výraznej osobnej starostlivosti matky o maloleté deti a prihliadne na opatrovateľskú starostlivosť matky o syna T.. Rozhodne o výške výživného tak, aby zodpovedalo zákonným kritériám. Do rozhodnutia súdu prvej inštancie o rozsahu výživného na čas po rozvode manželstva je otec povinný prispievať podľa rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš č.k. 9P21/2017 - 454 zo dňa 28.02.2019 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Žiline č.k. 11CoP/34/2019-609.

50. V priebehu odvolacieho konania matka žiadala, aby Úrad komisára pre deti vstúpil do konania o zvýšení výživného, ako aj do konania o rozvod manželstva. Odvolací súd vzhľadom na štádium odvolacieho konania a rozhodnutie o zrušení rozsudku v časti výživného nerealizoval ďalší procesný postup o žiadosti matky, tento ponecháva na zvážení súdu prvej inštancie po vrátení veci.

51. Súd v novom rozhodnutí rozhodne o trovách konania, vrátane trov odvolacieho konania.

52. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 C.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý

rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).